

Pääkirjoitus

Potilas- ja asiakaskeskeinen hoitotieteen tutkimus – innovatiiviset ratkaisut

Vuoden 2016 viimeinen Hoitotiede-lehti on teemanumero, jonka teema, *potilas- ja asiakaskeskeinen hoitotieteen tutkimus – innovatiiviset ratkaisut*, muodostettiin yhdessä Suomen eri yliopistoja edustavan lehden toimituskunnan kanssa. Teeman valinta perustui hoitotieteen paradigma käsitteen *ihminen* esille nostamiseen sote-ajankohdassa, jossa yhtenä keskeisenä tavoitteena on kehittää uusia asiakaslähtöisiä ja vaikuttavia palveluita.

Tässä lehdessä julkaistaan valitusta teemasta yhteensä kahdeksan tutkimusta. Tutkimusartikkelien aiheet käsittelevät potilas- ja asiakaskeskeisyyttä laajasta näkökulmasta elämänkaaren erivaiheissa. Ensimmäisessä artikkelissa kuvataan keskosten kenguruhoitoa äitien kokemana, jossa ilmeni äitien kokevan kenguruhoidon merkityksellisenä ja hoitotyössä on tarpeen luoda näyttöön perustuvat toimintamallit kenguruhoidon toteuttamiselle. Toisessa artikkelissa käsitellään alakoulun ensimmäisen luokan oppilaiden näkemyksiä terveyttä edistävästä mobiilipelistä. Tuloksissa tuli esille, että lasten ymmärrys terveydestä ja hyvinvoinnista sisälsi terveellisten elintapojen sosiaalisen vuorovaikutuksen ja arkielämäntaidot. Lapset odottivat mobiilipelin olevan korkeatasoinen tekniikaltaan ja osasivat nimetä tarvittavia pelitekniisiä ominaisuuksia. Kolmannessa artikkelissa tarkastellaan informaatioteknologiaan pohjautuvan opetuksen toteutumista mielenterveytystyössä potilaiden näkökulmasta. Potilaiden arvio opetuksesta oli yhteydessä opetuksen keston, potilaan ikään, potilaan sairastumiskään, psyykkiseen toimintakykyyn ja tietokoneen käyttötaitoihin. Tutkijat arvioivat informaatioteknologiaan pohjautuvan opetuksen tarjoavan vakavasti otettavan vaihtoehdon mielenterveyspotilaan hoitoon. Kokemusasiantuntijan osallisuutta tarkastellaan neljännessä artikkelissa kuvaamalla kokemusasiantuntijoiden kokemuksia, jois-

ta ilmeni muun muassa kokemusasiantuntijoiden osallisuutta edistävän kannustava ja tasavertainen yhteistyö ammattilaisten kanssa sekä toive seurata ja arvioida nykyistä tarkemmin kokemusasiantuntijoiden motivaatiota ja toimintaedellytyksiä. Viides artikkeli käsittelee hiv-testausaktiivisuutta ja arvioita hiv-testaustilanteesta näkökulmana miehet, joilla on seksiä miesten kanssa. Tuloksissa ilmeni, että miehet olivat tyytyväisiä hiv-testaustilanteen luottamuksellisuuteen ja kunnioitukseen, kuitenkin osa miehistä koki jäävänsä ilman ohjausta hiv-testaustilanteessa. Potilaan yhteistyökumppanuutta päihteiden käytön puheeksiottotilanteissa päivystysvastaanotolla tarkastellaan eettisten periaatteiden toteutumisesta työntekijän näkökulmasta. Ihmisarvon ja itsemääräämisoikeuden toteutumisessa korostui potilas yhteistyökumppanina. Tulokset osoittivat ristiriidan ihanteiden ja arjen välillä, ja siksi eettisten periaatteiden toteutumiseen tasa-arvoisesti on kiinnitettävä huomiota. Pohjoissuomalaisen ensihoitajien työhyvinvointia kuvaavassa tutkimuksessa ensihoitajat pitivät tärkeimpinä työhyvinvointia edistävinä tekijöinä hyvää esimiestyötä, mahdollisuutta tehdä oma työnsä hyvin sekä toimivia ja välittömiä ensihoitajien välisiä suhteita työpaikalla. Tutkijat toteavat, että tuloksia hyödynnettäessä tulisi keskittyä positiivisten tekijöiden vahvistamiseen kuormitustekijöihin painottuvan näkemysten sijaan. Teemanumeron viimeisessä artikkelissa tarkastellaan syöpää sairastavien potilaiden arvioimaa hoidon laatua iäkkäiden ja työikäisten potilaiden vertailuna kansainvälisessä aineistossa. Tulokset osoittivat, että nämä kaksi potilasryhmää arvioivat hoidon laadun osatekijöitä samoin eli eroja ei löytynyt. Tutkijat tuovat esille tarpeen kehittää syöpää sairastavien potilaiden hoidon laatua, erityisesti potilaskeskeisyyttä ja yksilöllisyyttä. Kuten edelle olevasta ilmenee, luettavanamme on mielen-

kiintoinen kokonaisuus potilas- ja asiakas-keskeisyyteen ja innovatiivisiin ratkaisuihin liittyviä tutkimuksia.

Hieman kuuluisia vuoden 2016 varrelta: vuoden 2016 alussa Hoitotiede-lehti otti käyttöön *plagiatintunnistuskäytännön* ja syksyllä lehti sai luvan käyttää *Tieteellisten seurain valtuuskunnan myöntämää Vertaisarviointitunnusta*. Tämän tunnuksen voitte havaita vertaisarvioitujen artikkeleiden yhteydessä. Tieteellisten seurain valtuuskunnan mukaan ”tunnuksen käyttöönoton tavoitteena on yhdenmukaistaa kotimaisen tiedekustantamisen vertaisarviointikäytäntöjä sekä edistää julkaisujen laadunarvioinnin läpinäkyvyyttä” ja edelleen ”tieteellistä laadunarviointia koskevien yhteisten kansallisten standardien määrittely

auttaa kustantajia, arvioijia ja kirjoittajia kehittämään omaa toimintaansa ja parantamaan julkaisujensa laatua”. Tavoitteena on vielä vuoden 2016 aikana selvittää mahdollisuutta saada Hoitotiede-lehti indeksoitua Medline ja Scopus tietokantoihin.

Tämä on Hoitotiede-lehden viimeinen numero, joka kuluneen kahden vuoden kaudella on toimitettu Itä-Suomen yliopiston Kuopion kampukselta. Kiitämme lämpimästi käsikirjoituksia lehteen lähettäviä tutkijoita, arvokasta referee-työtä tekeviä vertaisarvioitsijoita ja toimituskunnan jäseniä yhteistyöstä Hoitotiede-lehden hyväksi. Toivotamme parhainta menestystä tulevalle päätoimittajalle, dosentti Katja Joroselle ja toimitussihteerille, dosentti Anja Rantaselle Tampereen yliopistosta.

Talvisella Kuopion kampuksella 2016 hyvää vuoden loppua toivottaen!

Hannele Turunen *Marja Härkänen*
Päätoimittaja Toimitussihteeri